

МАПИРАЊЕ НА ТЕМИ ОД ПСИХОЛОГИЈАТА ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКСА

Проф. д-р Ленче Милошева
Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

Апстракт

Цел на овој труд е анализа на искуствата и препораките од универзитетите од САД и Велика Британија за реформа во медицинското образование, како и нагласување на неопходноста од сериозна ревизија на курикулумите на Медицинските факултети во Р. Македонија. Темите ќе бидат поделени и претставени, во неколку делови, со цел да се претстават клучните прашања и со препорака да се изучуваат заедно со другите базични дисциплини (биолошки и социјални), а секако и во контекстот на клиничко медицинските дисциплини, како што веќе се изучуваат на универзитетите во САД и Велика Британија.

1.ВОВЕД

Цел на овој труд е анализа на искуствата и препораките од универзитетите од САД и Велика Британија за реформа во медицинското образование, како и нагласување на неопходноста од сериозна ревизија на курикулумите на Медицинските факултети во Р. Македонија.

Во својот познат труд во списанието „*Science*“ под наслов “The need for a new medical model“, Георг Енгел (Georg Engel, 1977, според Ogden, 2012), лекар интернист и психијатар, го критикува постоечкиот биомедицински модел и ги поставува темелите на новиот биопсихосоциолошки модел, кој се потпира на интеграција на биолошки, психолошки и социјални фактори во проучување, превенција и лечење на болеста.

Енгел сметал дека биомедицинскиот модел е редуccionистички, бидејќи се потпира на филозофскиот принцип дека сложените проблеми се извлечени од едноставните примарни принципи, па така и причините за болестите најдобро можат да се објаснат на нејзините наједноставни клеточни нивоа. Исто така, овој модел е дуалистички, бидејќи ги одвојува психичките од телесните процеси. Енгел сметал дека биомедицинскиот модел се претворил во медицинска догма, која бара сите болести, па и психичките да се концептуализираат на темелно телесни, физички, хемиски и други биолошки механизми. Тврдел дека границите помеѓу болестите и здравјето никогаш не биле јасни и дека биолошките одредници на болестите се под влијание на културните, социјалните и психолошките услови и состојби.

Предлогот за воведување на нов, поширок модел на здравје и болест, не ја намалува неоспорната важност на биолошкиот модел, туку со тоа само се надополнува претесното сфаќање на здравјето и болеста. Според Енгел, комплексното делување на повеќе фактори врз здравјето се одвива во рамки на еден, единствен систем, специфичен за секој поединец, систем во рамки на кој се

три главни подсистеми-биолошки, психолошки и социјални-кои меѓусебно комуницираат со измена на енергија и разни супстанции.

Значи, за разлика од биомедицинскиот модел, во центарот на биопсихосоцијалниот модел не е болеста, туку болниот човек. Самиот модел претпоставува и такви методи на дијагностика и лечење во кои покрај медицинските ќе се користат и сите други постапки врзани за психолошките и социјалните аспекти на функционирање на болниот поединец. Ова, понатаму повлекува вклученост на стручњаци од психолошките и сродни области, кои со своето знаење можат да придонесат за еден друг квалитет на здравствениот третман, хуманизација на односите во здравството, интердисциплинарна и тимска работа и пристап во медицинските истражувања и медицинската пракса, за унапредување на квалитетот на превентивните, дијагностичките, тераписките и рехабилитациските постапки, а со самото ова и побрз и поуспешен развој во самата медицина.

2. ИСКУСТВА ОД САД И ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Ставовите за приоритет на теми од психолошки дисциплини кои треба да бидат имплементирани како задолжителни во курикулумите на факултетите за медицински науки во Р. Македонија, кои ќе бидат изнесени во овој дел, се базираат на препораките кои произлегоа од неодамнешните ревизии на курикулумите на факултетите за медицински науки на универзитетите во САД, и препораките на Генералниот Медицински Совет во САД.

На иста линија со овие препораки, се и препораките од заедничкиот официјален документ кој произлезе од неколкугодишната заедничка работа на експерти психолози и лекари, а под супервизија на факултетот за Медицински науки, Британската Психолошка Асоцијација, и Академијата за Високо Образование, Велика Британија, за предмети во медицината, ветерината и стоматологијата и универзитетот од Њу Кастел, Велика Британија

Основната цел од имплементирањето на овие теми е опремување на студентите на факултетите за медицински науки со знања и вештини за базично разбирање на психолошките и бихејвиоралните процеси кои влијаат на здравјето и болеста, како и реакциите на личноста на заканите за добросостојбата.

Темите ќе бидат поделени и претставени, во неколку делови, со цел да се претстават клучните прашања и со препорака да се изучуваат заедно со другите базични дисциплини (биолошки и социјални), а секако и во контекстот на клиничко медицинските дисциплини, како што веќе се изучуваат на универзитетите во САД и Велика Британија.

2.1. Психологија- базични знаења (индикативни клучни точки)

2.2. Психологија за професионална медицинска пракса

2.3. Психологија-придонес за образовна медицинска пракса

(продолжува)